

Verplichte zorg en de wet Verplichte GGZ

Inhoudsopgave

Klik op het onderwerp om verder te lezen.

De wet Verplichte GGZ (WVGGZ)	1
De belangrijkste kenmerken van de WVGGZ	1
Zorgmachtiging of crisismaatregel	2
Onvrijwillige zorg in de praktijk	3
Klachtenregeling	4
Patiënt- en familievertouwenspersoon	4
Meer weten?	5
Belangrijke telefoonnummers	5

Deze folder is bestemd voor patiënten of naasten die te maken krijgen met verplichte zorg (ook wel onvrijwillige zorg genoemd) in het kader van de Wet Verplichte GGZ in het ETZ Tilburg. We leggen uit wat uw rechten en plichten zijn en wat de verplichte zorg in de praktijk betekent. In deze folder leest u hier meer over.

De wet Verplichte GGZ (WVGGZ)

Soms leidt een ernstige psychische aandoening bij iemand ertoe dat hij een gevaar voor zichzelf of anderen is. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg maakt het mogelijk om onvrijwillige zorg bij een zorginstelling te geven.

Alleen als het in uw eigen omgeving echt niet kan, als het er niet veilig genoeg is voor uzelf en/of uw omgeving, of als u zelf niet wil, kan opname in een instelling zoals de MPU in het ETZ een betere oplossing zijn.

De belangrijkste kenmerken van de WVGGZ

Een van kenmerken van de WVGGZ is dat mensen die verplicht behandeld worden meer te zeggen krijgen over hun behandeling.

U kunt als patiënt dus meer invloed uitoefenen:

- Hulpverleners moeten regelmatig met u overleggen en de zorg samen evalueren;
- U heeft het recht om aan te geven welke zorg en behandeling de voorkeur heeft;
- Hulpverleners moeten hier zo veel mogelijk aan voldoen, tenzij uw wensen in strijd zijn met goed hulpverlenerschap of ernstig nadeel opleveren voor uzelf of anderen.

Andere belangrijke kenmerken van de WVGGZ zijn:

- **Behandeling staat centraal en niet de onvrijwillige zorg**

Als u te maken krijgt met onvrijwillige zorg, dan staat de behandeling centraal en niet de onvrijwillige zorg. We kijken dus wat voor u op dat moment het beste is en bieden zorg op maat volgens het model van 'getrapte' zorg. Dit betekent: we doen meer voor u als u dat nodig heeft, maar ook minder als u dat aankunt.

- **Dwang voorkomen en beperken**

De wet is gericht op het voorkómen van onvrijwillige zorg, het kiezen voor minder dwang en het beperken van de duur van de dwang. De schadelijke effecten van onvrijwillige zorg op de langere termijn krijgen meer aandacht.

- **Invloed op de behandeling**

U heeft recht om aan te geven welke zorg en behandeling de voorkeur heeft. Hulpverleners moeten hier zoveel mogelijk aan voldoen, tenzij uw wensen in strijd zijn met goed hulpverlenerschap of een ernstig nadeel of gevaar opleveren voor uzelf of anderen. Als er een zorgmachtiging voor u wordt aangevraagd, geeft u uw voorkeuren aan met behulp van een zorgkaart, een eigen plan van aanpak en eventueel een 'zelfbindingsverklaring'. Zelfbinding wil zeggen dat u vastlegt hoe, waar en hoe lang u behandeld wilt worden als het niet goed met u gaat. U spreekt vooraf met de behandelaar af in welke situaties behandeling nodig is en welke behandeling dat dan moet zijn. Die afspraken worden opgeschreven in de zelfbindingsverklaring. Als zo'n situatie zich voordoet, wordt de behandeling uitgevoerd. Ook als u daar op dat moment verzet tegen toont.

- **Onvrijwillige zorg thuis**

In de WVGZ staat dat onvrijwillige zorg meer op maat gegeven moet kunnen worden. Bijvoorbeeld door iemand thuis verplichte begeleiding te geven. Deze vorm van zorg kan niet geboden worden door het ziekenhuis. Wanneer deze vorm van zorg nodig/wenselijk is zal de behandeling worden overgedragen aan een andere instelling.

- **Rechten**

De wet beoogt ook uw rechtspositie te verbeteren als u onvrijwillige zorg krijgt. U kunt, indien van toepassing, bijvoorbeeld een klacht indienen over de uitvoering van de crisismaatregel of de voortzetting van de crisismaatregel, een verzoek tot tijdelijke onderbreking of beëindiging van verplichte zorg of de beslissingen rond het vaststellen van uw wilsonbekwaamheid. U heeft ook recht op uitleg in begrijpelijke taal. Zo nodig is een tolk beschikbaar op de hoorzitting. Naast uw recht tot het indienen van een klacht heeft u ten alle tijden het recht vragen te stellen over uw behandeling en gaan uw behandelaars hierover graag met u het gesprek aan.

- **Gericht op meedoen in de samenleving**

Tijdens de onvrijwillige zorg moet er steeds aandacht zijn voor uw maatschappelijke situatie. Het mee kunnen doen in de maatschappij, of alvast voorbereid worden om na de behandeling weer een maatschappelijk leven op te bouwen. Uw leven de baas blijven.

- **Betrokkenheid familie**

De positie van uw familieleden is geregeld. Familieleden en andere directbetrokkenen worden betrokken bij de beslissing of onvrijwillige zorg nodig is. Familievertrouwenspersonen kunnen advies en bijstand geven aan familieleden en andere directbetrokkenen van vrijwillig en verplicht opgenomen cliënten.

Zorgmachtiging of crisismaatregel

Er zijn twee procedures om te komen tot onvrijwillige zorg onder de WVGZ: er wordt een zorgmachtiging voor u aangevraagd bij de rechter of er wordt een crisismaatregel genomen door de burgemeester. Een zorgmachtiging of een crisismaatregel wordt op de MPU door de geneesheer

directeur aangevraagd na verzoek van uw behandelaar en na beoordeling van een onafhankelijk psychiater.

Zorgmachtiging

Als er geen sprake is van een crisis met onmiddellijk ernstig nadeel wordt er een zorgmachtiging aangevraagd bij de rechter nadat uw behandelaar dit met u heeft besproken. Alle vormen van onvrijwillige zorg moeten via een zorgmachtiging worden aangevraagd en dus via de rechter worden getoetst. De geneesheer-directeur is zorginhoudelijk verantwoordelijk, de officier van justitie regisseert het proces.

Crisismaatregel

Als een zorgmachtiging niet kan worden afgewacht, kan de burgemeester een crisismaatregel nemen voor alle vormen van onvrijwillige zorg. De crisismaatregel afgegeven door de burgemeester duurt maximaal drie werkdagen, binnen die tijd komt de rechter beoordelen of de maatregel verlengd moet worden met maximaal 3 weken. Bovendien kan gedurende de procedure tijdelijk (maximaal 18 uur) onvrijwillige zorg worden opgelegd.

U krijgt onvrijwillige zorg als uw gedrag als gevolg van een psychische stoornis:

- leidt tot ernstig nadeel; voor betrokkene zelf of voor anderen;
- en onvrijwillige zorg de enige manier is om dat ernstige nadeel weg te nemen (geen vrijwillige mogelijkheid, geen minder bezwarend alternatief, proportioneel dus in verhouding tot de situatie en effectief).

'Ernstig nadeel' betekent het aanzienlijke risico dat:

- de betrokkenen zichzelf of anderen in levensgevaar brengt, ernstig lichamelijk letsel toebrengt, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade toebrengt, ernstig verwaarloost of 'maatschappelijk ten onder gaat', of als zijn eigen ontwikkeling ernstig verstoord is of hij andermans ontwikkeling ernstig verstoort;
- de veiligheid van de betrokkene bedreigd wordt, al dan niet onder invloed van een ander;
- het gedrag van de betrokkene zo hinderlijk is dat het agressie van anderen oproept;
- de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Onvrijwillige zorg in de praktijk

De onvrijwillige zorg kan op een aantal manieren tot stand komen:

- toedienen van vocht, voeding en medicatie, en het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening;
- beperken van de bewegingsvrijheid;
- insluiten;
- uitoefenen van toezicht op betrokkene;
- onderzoek aan kleding of lichaam;
- onderzoek van de verblijfsruimte op gedrag-beïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen;
- controleren op de aanwezigheid van gedrag-beïnvloedende middelen;
- aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen;

- beperken van het recht op het ontvangen van bezoek;
- opnemen in een accommodatie;
- ontnemen van de vrijheid van betrokkene door hem over te brengen naar een plaats die geschikt is voor tijdelijk verblijf (als bedoeld in artikel 7:3, derde lid).

Duur van de onvrijwillige zorg

Er is geen minimaal of maximaal aantal dagen in de wet bepaald dat de onvrijwillige zorg mag duren. De zorg duurt zolang het nodig is. Een crisismaatregel duurt 3 dagen; een verlenging tot maximaal 3 weken is mogelijk.

Kosten van de onvrijwillige zorg

De kosten worden betaald door uw zorgverzekeraar. U moet wel rekening houden met uw eigen risico. Informeer bij uw zorgverzekeraar of kijk naar de polis van uw zorgverzekeraar voor meer informatie.

Klachtenregeling

De Regionale klachtencommissie WVGZ behandelt klachten over (gedwongen) zorg en behandeling van gedwongen opgenomen patiënten. De klacht kan ook worden ingediend door een naaste, zoals een familielid, partner, broer of zus.

De snelste en beste manier om uw klacht aan te pakken, is door het te bespreken met degene waarover u een klacht heeft. U kunt ook voor ondersteuning terecht bij uw behandelaar, de leidinggevende van de afdeling, de PVP (patiënt vertrouwenspersoon) of FVP (familie vertrouwenspersoon).

Indien uw klacht niet naar tevredenheid is opgelost via bovenstaande weg, dan kunt u zich wenden tot de Regionale klachtencommissie WVGZ. U kunt uw klacht schriftelijk of digitaal indienen bij:

Regionale Klachtencommissie WVGZ West en Midden Brabant
Postbus 90151
5000 LC TILBURG
RegionaleKlachtencommissieWVGZ@etz.nl

Voor meer informatie kijk op de website van ETZ bij
<https://www.etz.nl/In-het-ziekenhuis/Jouw-ervaring/Klachten>

Patiënt- en familievertrouwenspersoon

Ondersteuning door patiëntvertrouwenspersoon

Wanneer u behandeld wordt op de MPU heeft u recht op de ondersteuning van een patiëntvertrouwenspersoon (PVP). U kunt bij een PVP terecht met vragen en klachten over de zorgverlening. Bijvoorbeeld over de manier waarop men met u omgaat, dwangbehandeling of vrijheidsbeperking. De PVP is een onafhankelijke functionaris, die niet in dienst is van het ziekenhuis. De PVP behartigt uw belangen zoals u die zelf ziet en doet niets zonder uw toestemming. Hulp van de PVP is gratis. Informatie over de PVP vindt u op de afdeling en op de website: www.pvp.nl.

Ondersteuning door familievertouwenspersoon

Uw naasten kunnen actief worden betrokken bij elk belangrijk beslissingsmoment in het proces van onvrijwillige zorg: in de voorbereiding, uitvoering en afronding. Daarbij kunnen zij zich laten ondersteunen door een familievertouwenspersoon (FVP). De FVP is onafhankelijk en dus niet in dienst van de zorgaanbieder. De FVP vervult een vergelijkbare rol als de PVP: informeren, adviseren en ondersteunen. Hij doet dit alleen niet naar de patiënt maar naar diens familie of naasten. Informatie over de FVP vindt u op de afdeling en op de website: www.familievertrouwenspersoon.nl.

Meer weten?

Bekijk de informatie op de website van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport: www.dwangindezorg.nl/wvggz

En zie ook de veel gestelde vragen op die website. Uiteraard kunt u ook terecht bij uw betrokken behandelaar.

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00

Polikliniek Psychiatrie: (013) 221 03 50

Medisch Psychiatrische unit (MPU)
Locatie ETZ Elisabeth: (013) 221 33 59
 Route 82
 Hilvarenbeekseweg 60
 5022GC Tilburg

Medisch Psychiatrische unit (MPU)
Locatie ETZ Tweesteden: (013) 221 54 80
 Route 99
 Dr. Deelenlaan 5
 5042AD Tilburg

Psychiatrie, 41.1584 12-20

Copyright© ETZ
 Afdeling Communicatie
 Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.



**FAMILIE
VERTROUWENS
PERSONEN**

Wat doet de familievertrouwenspersoon?

Als verplichte zorg aan de orde is, kunt u bij de familievertrouwenspersoon terecht voor:

- Informatie over de wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, de crisismaatregel en zorgmachtiging
- Algemene informatie en advies over hoe je als naaste om kunt gaan met situaties waarin mogelijk verplichte behandeling moet worden ingezet
- Ondersteuning bij uw inbreng in een plan van aanpak van de patiënt
- Ondersteuning bij het formuleren van uw visie op het zorgplan
- Informatie over mogelijke klachtenprocedures en ondersteuning daarbij

Heeft u nog vragen of hulp nodig? Neem gerust contact op met onze advies- en hulplijn: 0900 333 2222 (10 ct per minuut).

De diensten van de familievertrouwenspersoon zijn gratis!

Familievertrouwenspersoon voor ETZ:

Judith van Nimwegen
Familievertrouwenspersoon
M 06 - 46943881

Werkdagen:
Maandag tot en met donderdag 9.00 – 16.00 uur
Vrijdag 9.00-17.00 uur

Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen
Maliebaan 87
3581 CG UTRECHT
www.familievertrouwenspersonen.nl